

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świątach uroczystych i Niedziach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 3.

Prenumerata w Warszawie rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnośnienia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnośnienie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczty w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 kop. 20. — Półrocznie rs. 4 kop. 60. — Kwartalnie rs. 2 kop. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się rs. 1.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Postanowienia komitetu urzęd. — Komisja likwid. — Dekoracja. — Rozporządzenie ministra wojny. — Postanowienie.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Telegramy. — Z widowni wojny. — Wyrażenia uczuć wiernopoddańczych. — Aleja jerozolimska. — Bulwark nowy nad Wisłą. — Różne wiadomości. — Tutejsze pisma. — Wypadek. — Sprawy w Azji środkowej. — Powrót J. C. W. W. Ks. Ces. Następcy tronu. — Ameryka. Zaburzenia. — Adres. — Fenieni. — Anglja. Kwestja reformy. — Austrja. Odmowa. — Powstanie w Węgrzech. — Droga żel. lwow.-czerniow. — Francja. Fabryka broni. — Meksyk. Zwycięstwo. — Republika. — Prusy. Warunki pruskie. — Sejm. — Turcja. Wypadki w Syrii. — Włochy. Zaprzeczenie. — Korespondencja ze Lwowa. — Kilka słów, jako materiału do historii rewolucyjnej żandarmerji ostatniego powstania (IV; c. d.). — Rozmaitości. — Przewodnik Warszawski Widok zamku; Album z zakładu p. Fajansa; Składy rycin p. Schmidta. — Fejleton (Zachód słońca Warszawy; c. d.).

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, dnia 8 (20) Lipca.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II,

CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSJI,

KRÓLA POLSKIEGO,

WIELKIEGO KSIĘCIA FINLANDZKIEGO,

&, &, &.

Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.

Na przedstawienie Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Komitet Urządzający w rozwinięciu Najwyższego Ukazu z dnia 14 (26) Lipca 1864 roku o kolatorji w kościołach Rzymskokatolickich, postanowił i stanowi:

1) Po zniesieniu klasztorów i oddaniu pod zarząd Skarbu dóbr i majątków, które znajdowały się w ich posiadaniu, Skarb wchodzi we wszystkie prawa jakie służyły tymże klasztorom, t. j. w prawo kolatorji przy parafjalnych kościołach klasztornych w Kraśniku, Krasnobrodzie, Opolu i Puszczy-Sokolskiej w diecezji Lubelskiej.

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

ZACHÓD SŁONCA WARSZAWY.

(Ciąg dalszy *)

Uprawa ziemi powierzona jest całkiem chłopom poddanym, którzy mimo przykrego dozoru pod jakim zostają, pracują z niedbałością, bez jedności i zastanowienia się, zupełnie podług starej i niedokładnej metody. Komisarze i rządcy osadzeni w dobrach pana, pełnią obowiązki jak najemnicy, t. j. ze względem głównie na własną korzyść i zysk. Największą część powierzonych im prac, z powodu, że są sami szlachciami niechęcącymi ubliżyć swej godności, powierzają niższemu pisarzom, a ci ostatni, za przykładem pierwszych, wójtom, lub parobkom pojedynczych wsi, do dóbr należących. Ci ludzie pełnią jeszcze najściślej swe obowiązki, lecz czynią to często w oburzający sposób. Już to uczucie, że są postawieni nad innymi, i że nie podlegają tak często batożeniu jak ich bracia, budzi w nich pewien rodzaj niewolniczej dumy, którą dają uczuć w niemilosierny sposób swym podwładnym i która budzi jeszcze większą dla nich nienawiść jak dla właściwych przełożonych, bo tych ucisk wydaje się włościanom daleko mniejszym, w skutek przyzwyczajenia. Ciż sami ludzie bywają często wysyłani ze znacznymi transportami zboża i innych produktów w celu sprzedaży. Kupcy, którym wpadają w ręce,

2) Przepis ten rozciąga się i do innych parafji w Królestwie Polskiem, w których kolatorja należała lub należy do klasztorów albo innych kongregacji duchownych, których majątki przeszły na własność Skarbu.

3) W razie mającej nastąpić sprzedaży, lub zbycia w jaki bądź inny sposób, tak majątków które należały do zniesionych klasztorów lub innych kongregacji duchownych, do których należały parafje, jako też w ogólności majątków, znajdujących się obecnie w posiadaniu Skarbu, gdzie istnieją parafje z kolatorja należącą do Rządu, — zbycie to dokonywane być ma nie inaczej, jak z wyraźnym zastrzeżeniem: że prawo kolatorji w tych parafjach pozostaje na zawsze przy Rządzie.

4) Wykonanie niniejszego postanowienia, które zamieszczono być ma w Dzienniku Praw, porucza się Dyrektorom Głównym Spraw Wewnętrznych i Duchownych i Skarbu.

Działo się w Warszawie na 131 posiedzeniu dnia 30 Kwietnia (12 Maja) 1866 r.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II,

CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSJI,

KRÓLA POLSKIEGO,

WIELKIEGO KSIĘCIA FINLANDZKIEGO,

etc., etc., etc.

Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.

Na przedstawienie Dyrektora Głównego Komisji Rządowej Skarbu Komitet Urządzający w rozwinięciu odpowiednich artykułów Najwyższego Ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku o urządzeniu włościan, postanowił i stanowi:

1) Na osady, które poprzednio uważane były za dworskie, lecz które na zasadzie Ukazu o urządzeniu włościan przeszły na własność włościan i służących dworskich, nałożony być ma podatek gruntowy, tudzież podymne z opłatą szarwarkową od dnia 3 (15) Kwietnia 1864 roku.

2) Włościanom małorolnym i służącym dworskim, jeżeli ci poprzednio powinności na korzyść dziedzica odbywali po dniu 3 (15) Kwietnia 1864 roku, pozostawia się prawo starania się, przez pośrednictwo Komisarzy lub Komisji spraw włościańskich, aby pomienione podatki były od nich pobierane od czasu ustania ich obowiązkowych względem dziedzica stonków.

mają z nimi bardzo łatwą sprawę, co do nabycia towarów. Zwykle upajają ich zupełnie, i załatwiają potem dopiero interesa. Częstokroć parobcy roztrwonią część utargowanej sumy, lub dają się okraść, w takim razie dopłacają w domu plecami. Komisarze nawet nie postępują lepiej od nich, a kupcy używają swej przebiegłości z wielkim także i względem nich powodzeniem. Pozwalają się poprostu przekupić i odstępują produkta pana, po odebraniu stosunkowego podarunku, za niższą niż zwykle cenę, usprawiedliwiając się potem rachunkami kupców, z którymi się porozumieli, że otrzymali tylko tyle a nie więcej. Będąc upoważnieni do przyjmowania w zamian towarów, zamiast pieniędzy, pozwalają kupcowi zyskiwać podwójnie, w skutek czego szlachcic ponosi podwójną szkodę. Szlachta średniej klasy, która niekiedy przywozi sama swe produkta na targ, nie robi lepszych interesów. Brak wszelkiego doświadczenia, pijaństwo, gra i niezgoda są przyczyną, że często wracają z Torunia, Wrocławia, Rygi, Gdańska, Warszawy i Libawy, bez pieniędzy i produktu, do swych dóbr.

W wielkich domach polskich przyjętą jest zasada, nabywać dobra o ile możności w największej liczbie województw, w celu zapewnienia sobie wpływu na sejmach, przyzmianie urzędów krajowych i wyborach deputowanych na sejmy, dla własnej korzyści równie jak i krewnych i popleczników.

Wielu z ich komisarzy i dzierżawców mają zaledwie sposobność poznać pana osobiście, a przecież cały ich byt ekonomiczny również jak i dobre utrzy-

3) Nadpłacony przez poprzednich posiadaczy za wspomniane osady podatek podymnego z opłatą szarwarkową, zalicza się tymże w odpowiedniej ilości na rachunek podatków bieżących od dnia 3 (15) Kwietnia 1864 roku, wyjąwszy przypadek w poprzedzającym punkcie przewidziany.

4) Dzieci w posiadaniu którego pozostaje jaka-bądź część domu dworskiego i jakiej-bądź obszerności, opłacać ma z tej części połowę zwykłego dworskiego podatku podymnego z szarwarkiem, a włościanie i służący dworscy, którzy otrzymali pozostałą część domu, uiszczać mają takowy podatek w ilości dla włościan ustanowionej.

5) Wykonanie niniejszego postanowienia, które zamieszczone być ma w Dzienniku Praw, porucza się Dyrektorowi Głównemu Skarbu i Komisjom Spraw Włościańskich.

Działo się w Warszawie na 131 posiedzeniu dnia 30 Kwietnia (12 Maja) 1866 roku.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II-go,

CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSJI

KRÓLA POLSKIEGO

WIELKIEGO KSIĘCIA FINLANDZKIEGO

etc., etc., etc.

Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.

Na przedstawienie oddzielnej, pod przewodnictwem Dyrektora Głównego Komisji Rządowej Skarbu zostającej Komisji do sprzedaży dóbr rządowych i uposażenia włościan bezrolnych, i po wysłuchaniu zdania Członka Zawiadującego czynnościami Komitetu Urządzającego, tenże Komitet w rozwinięciu Najwyższych Ukazów z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o urządzeniu włościan postanowił i stanowi:

1. Osady (cząstki osadnicze) w dobrach górniczych rządowych, instytucyjnych i prywatnych, tudzież przy fabrykach górniczych, kopalniach i innych przemysłowo-górniczych zakładach, przechodzą na własność zajmujących je robotników górniczych, na ogólnych zasadach wskazanych w Najwyższym Ukazie z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o urządzeniu włościan.

2. Pod to ogólne prawo nie podchodzą osady znajdujące się w warunkach oznaczonych w art. 10 Ukazu o urządzeniu włościan, a nadto:

a) osady urządzone wewnątrz terytorjum fabrycznego;

manie dóbr, zależy od czujności i wierności tych ostatnich. Opowiadano mi o bogatym szlachcicu, posiadającym znaczne dobra na Podolu z trzema lub czterema wielkimi zamkami. Tenże przemieszkował, podług zwyczaju, w Warszawie lub w obcych krajach i nie przyjeżdżał nigdy do swych dóbr, gdzie jego pełnomocnicy i dzierżawcy gospodarowali każdy podług swego upodobania. Przez rozrutność zniszczył narazie cały swój majątek, tak iż był zmuszony sprzedać swe dobra. Zamki były również umieszczone na liście. Kupcy udający się na miejsce dla obejrzenia dóbr, znaleźli takowe wprawdzie, lecz co do zamków tych, nie było śladu. Na ich zapytanie pokazano im pewne place, gdzie kiedyś, sądząc po leżących tam gruzach, mogły stać zamki, a bardzo stary włościanin zapewnił ich nawet, że woził kamienie z jednego z zamków, do budowy chlewa dla bydła w jednej wsi. Właściciel obecny nie wiedział nic o tem wszystkim, równie jak i jego ojciec już nie o tem nie wiedział, gdyż nabył dobra podług znajdującego się jeszcze u rodziny spisane inwentarza. Byłoby jeszcze dziwniejszem, a mając na względzie wszystkie okoliczności, może i prawdopodobnem, gdyby w rachunkach komisarzy znajdowały się wyszczególnione wydatki na reperacje i utrzymanie zamków, wcale nie istniejących. Z tego też pochodzi, że największa część dóbr w Polsce, nie będąc stale zamieszkaną znajduje się w zupełnem spustoszeniu.

Wszystkie dotąd opisane szczegóły co do gospodarstwa wiejskiego, również jak i domowego są do-

*) Patrz Nr. 82, 141, 147 i 155.

b) wszystkie pomieszczenia zajmowane przez robotników górniczych w samych zabudowaniach fabryk i w koszarach fabrycznych, jako też w takich zabudowaniach fabrycznych, które stanowią istotnie składową część zakładów przemysłowo-górniczych lub przy nich znajdują się, i

c) osady przy fabrykach, zajmowane przez oficjalistów pełniących jakieś obowiązek części gospodarczej, jak również osady zajmowane przez głównych majstrów, czasowo przy zakładach zamieszkujących za kontraktami piśmiennymi lub ustnymi.

3. Osady, nabywane na własność na zasadach powyżej wyłożonych, mogą być odseperowane a zabudowania przeniesione na inne miejsca, z zachowaniem Najwyższych zatwierdzonych przepisów z dnia 18 (30) Marca i 6 (18) Sierpnia 1865 r.

4. We wszystkim innym robotnicy górniczy, którzy na zasadzie niniejszego postanowienia otrzymują na własność zajmowane przez nich osady i pomieszczenia, podchodzą pod przepisy Najwyższych Ukazów z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. na takich samych zasadach jak wszyscy właściciele Królestwa.

5. Olkuskiej Komisji Spraw Włościańskich poracza się sporządzenie wniosków co do projektu urządzenia bytu robotników górniczych w zakładzie rządowym w Dąbrowie, i przedstawienie onych wraz z opinią Wydziału Górnictwa pod rozpoznanie Komitetu Urządzącego.

6. Na komisje Spraw Włościańskich wkłada się obowiązki, iżby w takich przypadkach gdy stosunki gruntowe robotników względem zakładu, przedstawiać będą szczególne wyjątkowe położenie, donosiły o tem Komitetowi Urządzącemu z wyluszczeniem wniosków co do projektu urządzenia bytu takich robotników i z opinią Wydziału Górnictwa.

7. Wykonanie niniejszego postanowienia które zamieszczone być ma w Dzienniku Praw, wkłada się na Komisję Spraw Włościańskich.

Działo się w Warszawie na 132 posiedzeniu, dnia 4 (16) Maja 1866 r.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II,

CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSJI,
KRÓLA POLSKIEGO,

WIELKIEGO KSIĘCIA FINLANDZKIEGO,
& & &

Komitet Urządzący w Królestwie Polskiem.

Zważywszy, że z mocy art. 37 Najwyższego Ukazu z dnia 14 (26) Grudnia 1865 roku o urządzeniu Duchowieństwa świeckiego Rzymsko-Katolickiego w Królestwie Polskiem, sumy i fundusze suprimowane, t. j. pozostałe po zniesionych w roku 1819 instytucjach duchownych, jak również po tak zwanem Duchowieństwie Galicyjskiem, i dotychczas wykazywane w odpowiednich księgach, jako należące do „Funduszu Ogólno-Religijnego,” przeznaczone są na pokrycie wydatków odniesionych tymże Ukazem do Skarbu

Królestwa, i że w następstwie tego, potrzeby Duchowieństwa są zaspakajane płacą etatową; Komitet Urządzący w zadecydowaniu przedstawienia Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu, i na podstawie art. 43 powołanego Ukazu, postanowił i stanowi:

Artykuł 1. Nieruchomości, kapitały i inne sumy suprimowane, pozostałe tak po zniesionych w r. 1819 instytucjach duchownych, jako też po Duchowieństwie po-Galicyjskiem, a stanowiące „Fundusz Ogólno-Religijny,” powinny być niezwłocznie przepisane w hypotekach na imię Skarbu na równi z majątkami poduchownymi, które przeszły pod jego zawiadywanie z mocy Najwyższych Ukazów z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 r. i 14 (26) Grudnia 1865 r.

Art. 2. Bank Polski obowiązany z swej strony, natychmiast po ogłoszeniu niniejszego postanowienia przedsięwziąć właściwe środki w celu niezwłocznego przepisania na imię Skarbu Królestwa, znajdujących się w jego depozycie kapitałów suprimowanych i po-Galicyjskich, które w księgach bankowych zapisane są pod tytułem Funduszu Ogólno-Religijnego.

Art. 3. Dochody z majątków suprimowanych, bez względu na przepisanie prawa ich własności na imię Skarbu, będą obracane wyłącznie na cel artykułem 37 Ukazu z dnia 14 (26) grudnia 1865 roku oznaczony, i kontrola prowadzoną będzie przez Komisję Skarbu łącznie z majątkiem po Duchowieństwie świeckiem, na rzecz Skarbu przechodzącym, jako mającym jednakowe z nimi przeznaczenie; majątek zaś poklasztorny przeszedł pod zawiadywanie Skarbu na zasadzie Ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku, jako mający oddzielne przeznaczenie, oddzielnie też przez Komisję Skarbu będzie kontrolowany.

Art. 4. Wykonanie niniejszego Postanowienia, które zamieszczone być ma w Dzienniku Praw, wkłada się na Komisję Rządową i Bank Polski w czem do kogo należy.

Działo się w Warszawie na 135-m posiedzeniu dnia 14 (26) Maja 1866 r.

Komisja Likwidacyjna w Królestwie Polskiem podaje do powszechnej wiadomości, iż wynagrodzenia likwidacyjne w ilości rsr. 2,341 kop. 12, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Adolfowi *Jelowiickiemu*, właścicielowi dóbr Gozna, położonych w Gubernji Radomskiej, Powiecie Kieleckim, Gminie Raków, wysłane zostało do Kasy Powiatu Kieleckiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 2,824 kop. 1, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. małżonkom *Rogowskim*, właścicielom dóbr Lgota-wielka, położonych w Gubernji Radomskiej, Powiecie Olkuskim, Gminie Lgota wielka, wysłane zostało do Kasy Powiatu Kieleckiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 5,970 kop. 77, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Dyonizemu *Trzeńskiemu*, właścicielowi dóbr Lesce, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powie-

cie Lubelskim, Gminie Garbów, wysłane zostało do Kasy Powiatu Lubelskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 2,201 kop. 50, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Janowi *Stępowskiemu*, właścicielowi dóbr Srebrna, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Łęczyckim, Gminie Sobotka, wysłane zostało do Kasy Powiatu Warszawskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 3,506 kop. 15, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Alfonsowi *Czapskiemu*, właścicielowi dóbr Dzierżno-Koźuchów, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Lipnowskim, Gminie Dzierżno, wysłane zostało do Kasy Powiatu Płockiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 3,479 kop. 53, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Kazimierzowi *Ostaszewskiemu*, właścicielowi dóbr Ułina-wielka, położonych w Gubernji Radomskiej, Powiecie Olkuskim, Gminie Lgota-wielka, wysłane zostało do Kasy Powiatu Kieleckiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 2,034 kop. 57 1/2, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Alfonsowi *Czapskiemu*, właścicielowi dóbr Dzierżnowo-Ziemiańskie, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Lipnowskim, Gminie Dzierżno, wysłane zostało do Kasy Powiatu Płockiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 1,979 kop. 83, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Anastazemu *Remiszewskiemu*, właścicielowi dóbr Zagorzany, położonych w Gubernji Radomskiej, Powiecie Stopnickim, Gminie Zborów, wysłane zostało do Kasy Powiatu Kieleckiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 2,005 kop. 8, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Sobiesławowi *Mieroszewskiemu*, właścicielowi dóbr Gokówce, położonych w Gubernji Radomskiej, Powiecie Olkuskim, Gminie Piaskowa-skała, wysłane zostało do Kasy Powiatu Kieleckiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 2,318 kop. 72, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Franciszkowi *Dąbrowskiemu*, właścicielowi dóbr Zalesie-Stare A, położonych w Gubernji Augustowskiej, Powiecie Łomżyńskim, Gminie Mężenin, wysłane zostało do Kasy Powiatu Łomżyńskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 3,295 kop. 56, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Paulinie *Rembowski*, właścicielce dóbr Starzyny, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Łęczyckim, Gminie Powodów i Dalików, wysłane zostało do Kasy powiatu Warszawskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 7,686 kop. 17, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Julianowi *Horodyskiemu*, właścicielowi dóbr Sosnowka, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Lubelskim, Gminie Wielkie, wysłane zostało do Kasy Powiatu Lubelskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 78 kop. 22, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (17) Lipca r. b. Feliksowi *Skłodowskiemu*, właścicielowi dóbr Budziszewo Xexoly lit. A, położonych w Gu-

wodem, iż polskiej szlachcie a szczególnie szlachcie wyższej nie jest podobnem, ocenić stanowczo swe posiadłości, produkcję takowych a zatem i dochody jakie przynoszą w ogóle. Dla tego też, przy swych wydatkach sięgają do kasy z niepewnością i bez wyrachowania. Jeżeli im zabraknie gotowizny to niewiedzą z pewnością, czy zabraknie im takowej na zawsze lub czy też mają przypisać brak funduszu chwilowej tylko stagnacji; handlarze zaś u których zamierzają podnieść jakie sumy, twierdzą zawsze, iż nie mają dostatecznej gwarancji za kapitały i starają wynagrodzić się odpowiedziami procentami, które w Polsce są wyższe jak gdziekolwiek; z powodu niepewnych praw dotyczących kredytu, i powolnego, kosztownego a w wykonaniu tak bezsilnego biegu spraw spornych, które znajdują się wyłącznie tylko w rękach szlachty. Ztąd też pochodzi, iż ludzie trudniący się interesami pieniężnymi w Polsce, trzymają się niemal tej samej zasady, co żydowscy i chrześcijańscy lichwiarze w niektórych wielkich miastach względem młodych rozrzutników, a mianowicie zatrzymują już przy wypłacie wypożyczonej sumy bardzo znaczne procenta, pobierają następnie również znaczne porękawicze za zadaną sobie nibyto pracę w znalezieniu rzeczony sumy, jednym słowem zabezpieczają się zwykle tak, iż w razie niezwrócenia wypożyczonego kapitału nie tracą lub bardzo mało, a jeżeli przeciwnie takowy im się powróci, zyskują na tem bezprzykładnie. Jeżeli im się nareszcie uda wejść w stosunek, z kilkoma znaczniejszymi domami, o których wyżej była wzmianka, za pomocą których zakatwiają swe wydatki i dochody, w takim razie zysk staje się jeszcze pewniejszym, gdyż dowiadują się z ksiąg najlepiej, ile przynosi rok z roku, posiadłości rzeczonych familij. Rozumie się samo przez się, że korzystają z tych wiadomości więcej dla własnego zysku, aniżeli dla zysku

tamtym. Z tego też można sobie wytłumaczyć, dla czego podnoszą się tak szybko, niektóre domy wexlowe, których właściciele przybyli do Warszawy, ogółeni niemal ze wszystkiego, oprócz głowy.

Na tym chwiejącym się systemie finansowym rzeczony familje opierają swój sposób życia, czy to przemieszkują w Warszawie, czy też w obcych krajach, gdzie wyjeżdżają często bogatsze familje polskie. W samej rzeczy, żadnemu narodowi podróże nie są tak potrzebne jak polskiemu. Oddalenie polaków od więcej ucywilizowanych krajów europejskich; niepodobieństwo, obznajmienia się w własnej ojczyźnie z wieloma rzeczami, które w skutek czytania książek i opowiadań wzbudziły ich ciekawość i żądę nauki; dalej, konieczność rozszerzenia i sprostowania pojęć i zasad politycznych, przez badanie innych konstytucyj, oraz obowiązek pomnożenia ich wiadomości co do rolnictwa, przemysłu i handlu w krajach, które uchodzą za szkołę takowych, i życia ich dla dobra kraju; i potrzeba wzbudzenia i żywienia uczucia dla dzieł sztuki, również jak i dla delikatniejszych obyczajów, lepszego sposobu życia; wszystkie te okoliczności powinnyby przedewszystkiem skłonić polaków do odbywania podróży, co też u niektórych polaków jest właściwą przyczyną takowych. Tymczasem największą częścią z nich udaje się do obcych krajów z braku zajęć, i powstającej w skutek tego niespokojności, dla mody i z manij naśladowania drugich i przewyższania ich, z przyczyny rozbitych projektów politycznych, niezadowolenia z panującego stronnictwa, z prześladowania, oraz dla polepszenia zdrowia i z innych tym podobnych przyczyn i zamiarów, których spełnienie jest mniej użytecznym od wyżej wzmiankowanych.

Sposób, w jaki polacy zwykle odbywają podróże, jest daleko kosztowniejszym, jak u wszystkich innych narodów. Francuzi, anglicy i niemcy, podróżują z jak

najmniejszą służbą, to jest z pewnymi zasadami ekonomicznymi, a mianowicie każdy według swego stanu i majątku poprzeszaje na małych usługach, będąc tego przekonania, że służba nie znająca obcych języków i obyczajów, potrzebuje sama usługi; dla tego też radzą sobie najętymi ludźmi. W skutek rekomendacji znajdują wszędzie i bez trudności tyle znajomych ile im potrzeba, i nigdy nie przychodzi im na myśl wynagrodzić ich na miejscu za przyjęcie jakie im dali. Wiedzą oni dobrze, iż w obcym kraju ostentacja i wytworność połączone są z wielkim kosztem, co jest niepotrzebną próżnością. Nie potrzebują również nakupywać w obcym kraju tyle towarów dla użytku i wytworności, z powodu, iż posiadają we własnym kraju ich podostatek, i że nie mają wreszcie takiego pociągu do rozkoszy zmysłowej, do wykwintnego życia i do gry; lecz przeciwnie zajmują się rzeczami umysłowymi więcej niż polacy, udający się w podróż z liczną świtą polskich towarzyszy i służących, bez wszelkiego wyrachowania ekonomicznego i bez cierpliwości obznajmienia się z wartością przedmiotów i pozostający w obcych miastach bez wszelkich rekomendacji, co ich zmusza prowadzić domy otwarte w celu zjednania sobie znajomych i zaspokojenia żądzy błyszczenia podług polskiego zwyczaju urządzając obiady, gry, przyjmując wielkie towarzysztwa i skupując wszystko co tylko jeszcze nie wzieli lub czego nie spodziewają się znaleźć w Polsce i co nakoniec według ich zdania, musi im być potrzebnem.

Pod takimi warunkami, koszta właściwe podróży, również jak i przypadkowe wydatki wynoszą u polaków zawsze więcej. Wszystko, co tylko wchodzi z nimi w stosunki, oszukuje ich, a szczególnie w krajach, w których mieszkańcy zdają się być w potrzebie żyć tylko z worka obcych, a mianowicie w Szwajcarii, Francji, a przedewszystkiem we Włoszech. (d. c. n.)

bernji Płockiej, Powiecie Ostrołęckim, Gminie Szelborez-koty, wysłane zostało do Kasy Powiatu Płockiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 12,572 kop. 10, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Józefowi Ciechomskiemu, właścicielowi dóbr Brzozów, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Łowickim, Gminie Rybno, wysłane zostało do Kasy Powiatu Warszawskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 788 kop. 15, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Bronisławowi Łuczyckiemu, właścicielowi dóbr Opojewice, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Wieluńskim, Gminie Wydrzyn, wysłane zostało do Kasy Powiatu Kaliskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 303, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Feliksowi Chojnackiemu, właścicielowi dóbr Karkoski, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Łęczyckim, Gminie Mazew, wysłane zostało do Kasy Powiatu Warszawskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 400, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Syne Rozenowi, właścicielowi dóbr Gąsiorowo, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Łęczyckim, Gminie Kotków, wysłane zostało do Kasy Powiatu Warszawskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 174 kop. 4 1/2, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Franciszkowi Bujalskiemu, właścicielowi dóbr Ugniewo część A, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Ostrołęckim, Gminie Jasiewica, wysłane zostało do Kasy Powiatu Płockiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 283 kop. 95, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Ferdynandowi Boguckiemu, właścicielowi dóbr Slepowrony-Janowięta, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Ostrołęckim, Gminie Kamieńczyk-wielki, wysłane zostało do Kasy Powiatu Ostrołęckiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 4,845 kop. 93, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Annie Krauze, właścicielce dóbr Łażniewo i Radzików, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Warszawskim, Gminie Passy, wysłane zostało do Kasy Powiatu Warszawskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 15,260 kop. 83, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Janowi Falińskiemu, właścicielowi dóbr Rososz, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Łukowskim, Gminie Ryki, wysłane zostało do Kasy Powiatu Siedleckiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 7,466 k. 51, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Kazimierzowi Chilewskiemu, właścicielowi dóbr Chotów, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Wieluńskim, Gminie Mokrsko, wysłane zostało do Kasy Powiatu Kaliskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 5,970 kop. 58, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Lipca r. b. Antoniemu Kowalskiemu, właścicielowi dóbr Zawada-olkuska, położonych w Gubernji Radomskiej, Powiecie Olkuskim, Gminie Żurada, wysłane zostało do Kasy Powiatu Kieleckiego, celem wypłaty komu należy.

Dekoracja. — N. Szach perski, zwiedzivszy eskadrę okrętów floty kaspjskiej, raczył udzielić naczelnikowi tej eskadry, głównemu dowódcy portu astrachańskiego, wice-admirałowi Wojewódzkiemu 1, portret swój, ozdobiony drogiemi kamieniami. — Najjaśniejszy Pan w dniu 15 czerwca r. b. najlaskawiej upoważnić raczył pomienionego admirała do przyjęcia i noszenia udzielonego sobie portretu. (Rus. Inw.)

Rozporządzenie ministra wojny. — W rozkazie do wojsk z d. 18 maja r. b. N. 141, przepisane zostały dla zaciągających się do służby wojskowej z własnej ochoty, a posiadających dyplomy naukowe lub patenta z ukończonego kursu nauk w wyższych zakładach naukowych, następujące zasady do odbywania dodatkowych egzaminów z przedmiotów wojennych: a) Wstępujący do służby celem awansowania na oficerów gwardji i armji z tytułu szczególnych praw, narówni z uczniami szkół wojskowych, po przesłuzeniu dwóch miesięcy we froncie, składają egzamin w szkołach wojskowych razem z uczniami tych szkół; b) Zaciągający się do służby celem awansowania na oficerów armji bez szczególnych prerogatyw, po wysłuzeniu we froncie 3 miesięcy, składają egzamin w szkołach jutrów wraz z uczniami tych szkół. Ponieważ w większej liczbie zakładów naukowych egzamina odbywają się jednocześnie z egzaminami w szkołach wojskowych i jutrów, t. j. w miesiącu maju lub nieco później, przeto młodzież kończąca kurs nauk w jednym z tych zakładów nie mogłaby zaraz wejść do służby wojskowej, i traciłaby do czasu nastąpienia egzaminów w szkołach wojskowych i jutrów prawie cały rok. Z tych względów Najjaśniejszy Pan najwyższemu rozkazem raczył: aby młodzieży zaciągającej się do służby z wy-

sługą 2-ch i 3-ch miesięcy, która nie będzie mogła złożyć egzaminu w właściwych szkołach wojskowych i jutrówskich piechoty lub jazdy w maju, razem z uczniami tych szkół, pozostawione było prawo składania egzaminu w pomienionych zakładach w miesiącu sierpniu. (Rus. Inw.)

Postanowienie. — Rada wojenna, decyzją na dniu 18 czerwca r. b., najwyższemu zatwierdzoną, postanowiła: przewożenie obiektów naukowych do baterji rezerwowych artylerji przyjąć na koszt skarbu. (Tamże).

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa, dnia 8 (20) Lipca.

Po wczorajszym naszym telegramie, oczekiwaliśmy dziś bardziej stanowczych wiadomości o posuwaniu się naprzód armji pruskiej do Wiednia. Dziś dowiadujemy się, że główna kwatery króla pruskiego przeniesiona została onegdaj do Nicolsburga, leżącego na jednej wysokości z Lundenburgiem, który także zajęty jest przez prusaków; a ponieważ i w Prerau znajdują się wojska pruskie, komunikacja więc na północnej kolei żelaznej pomiędzy Wiedniem a Krakowem, dla austriaków zupełnie została stracona. Z dnia na dzień będziemy oczekiwali stanowczej walki pomiędzy stronami wojującymi, albo na równinie rzeki March, lub pod Florisdorfem, koło Aspern i Wagram, jak powiada dzisiejszy nasz telegram, lub też gdziekolwiek za Dunajem, według wiedeńskiego korespondenta *La Patrie*, w liście, z którego wyjątki znajdują czytelnicy poniżej, a który zapewnia, że prusacy przeprawią się przez Dunaj w dwóch punktach, niżej i wyżej Wiednia, i tam już spotkają się z austriakami. Wszelako są to tylko przypuszczenia, takież same jak dziennikarskie gadaniny o biegu układów w przedmiocie rozejmu.

Z armji meńskiej niema nic nowego. Jen. Falkenstein odparłszy bawarów pod Schweinfurth, zajął Frankfurt. Armje pruskie powiększają się ciągle przez kontyngensa sprzymierzonych państw niemieckich.

Z włoskiej widowni wojny wiadomości są spóźnione. Widać tylko, że Wiktor Emanuel zajął Padwę i nie pomyślał o austriakach stojących z tyłu w twierdzach, posuwa się dalej; austriackie zaś wojska cofnęły się w tył za rzekę Livenzę.

Kiedy jedyny z dzienników paryskich, podający jeszcze wiadomości o biegu układów, *La Patrie*, oznajmiając, że w Paryżu nie otrzymano jeszcze odpowiedzi z Wiednia na przesłane tam za pośrednictwem rządu francuzkiego propozycje pruskie co do rozejmu, dodaje, że według prywatnych doniesień można się spodziewać rychłego pokoju, będącego następstwem przystania na warunki rozejmu; — kiedy *Times* przewidywał, że cesarz austriacki w obec zniechęcenia wojsk po tylu porażkach w Czechach, nie ośmieli się stoczyć stanowczej bitwy pod murami Wiednia, i spodziewał się, że zjazd dwóch monarchów, Austrii i Prus, uprzedzi dalszy rozlew krwi, — wczorajszy nasz telegram, potwierdzając różne wskazówki, okazał, że wiadomości *Patrie* i nadzieje *Timesa* były mylne i że Austrija energicznie postanowiła prowadzić dalej wojnę. Sekretarz francuzkiego poselstwa, który, jak wspominaliśmy, został wysłany z głównej kwatery pruskiej do Wiednia, dla zaproponowania z polecenia Francji, a za zgodą, jak się zdaje Prus, trzydniowego rozejmu, zastał na dworze wiedeńskim tak roznamiętione usposobienie, że nie mógł prowadzić układów ani o trzydniowe zawieszenie broni, ani o rozejm z którym łączyły się przedugodne warunki pokoju. Gabinet wiedeński, stanowczo, jak na teraz przynajmniej, odrzucił pośredniczące propozycje Francji, rozciągające się do wymagania trzydniowego zawieszenia, dla swobodniejszego roz-

poczęcia układów o rozejm. Nie należy jednak tracić ostatecznie nadziei, bo może po bitwie pod murami Wiednia, usiłowania p. Benedetti będą skuteczniejsze, wiadomo tylko, że naradza się z hr. Mensdorffem.

O charakterze zaś misji księcia Napoleona do jego teścia, nie mamy wiadomości, wszelako musi ona mieć związek z usiłowaniami w celu przywrócenia pokoju. Według *Italie*, wkrótce z głównej kwatery włoskiej ma być wydany manifest, powołujący ludności włoskiego Tyrolu i Istrii, w imię wspólnej ojczyzny, do niepodległości, a rząd włoski nie zająwszy jeszcze całkowicie prowincji weneckiej, przysposabia jej administracyjne wcielenie, i mianował komisję do reorganizacji, na czele której, jak zapewniano, miał stanąć margr. Pepoli.

Prov. Cor. mówiąc o warunkach postawionych przez Prusy, utrzymuje, iż państwo to domagało się obok wcielenia księstw nadelbańskich, zjednoczenia Niemiec pod kierunkiem Prus z wyłączeniem Austrii i powiększenia terytorjalnego o tyle tylko, o ile koniecznie potrzeba dla zapewnienia komunikacji pomiędzy wschodnią a zachodnią częścią Prus. Organ gabinetu berlińskiego dodaje, że cesarz Napoleon uznawszy umiarkowanie tych żądań, oświadczył, iż w razie odrzucenia ich przez Austrię, wraca do swej neutralności.

Jak ściśle nowy gabinet angielski zamierza zachować neutralność dopóki własne interesy Anglii nie będą zaczepione, okazuje się to z odpowiedzi lorda Stanley na posiedzeniu izby gmin. W skutek interpelacji p. Grenfell, minister spraw zagranicznych stanowczo zaprzeczył puszczaniem przez dzienniki niemieckie pogłoskom, jakoby Anglja zaprotestowała przeciwko ewentualnemu wcieleniu Hanoweru do Prus.

Dzienniki francuzkie podają obszernie opisy pełnego zapału przyjęcia, jakiego doznała w Nancy cesarzowa francuzów wraz z synem. Na uroczystość odbywającą się w stolicy Lotaryngji, przybyło tam 250,000 obcych.

Kiedy kwestja księstw rumuńskich, przynajmniej na teraz została załatwiona, zdaje się, że i na Libanie położony został koniec rozruchom, mianowicie jeżeli sprawdzi się wiadomość, że Józef Karam wraz z kilkoma krewnymi został aresztowany.

Dalsze wiadomości z Nowego-Jorku, potwierdzają pośrednio kapitulację Matamoras, donosząc, że juaryści oblegają Tampico, że generał Bazaine gotuje się do rozpoczęcia kampanji przeciw Sonorze i Sinowa, i że Juarez ma przenieść siedzisko swego rządu do Matamoras. Wszelako to jednak potrzebuje potwierdzenia, z powodu źródła, z jakiego pochodzi. Pomimo tego republikanie, jeżeli wierzyć dziennikowi *New-York Herald*, stracili znacznie w opinii publicznej. Według tego dziennika, gdyby obecnie lud meksykański miał do wyboru pomiędzy cesarzem Maksymilianem a Santa-Anną, oświadczyłby się trzema czwartemi głosów za pierwszym z nich.

Zwracamy uwagę czytelników naszych na zamieszczoną poniżej korespondencję ze Lwowa.

Telegramy

Berlin, 19-go lipca. Austriacy opuścili Borgoforte. — Bawarja, która żądała zawieszenia broni, odrzuciła je z powodu postawionych przez generała Falkensteina warunków. Armja następcy tronu zajęła Prerau. Pierwsza armja maszeruje na Wiedeń. Komunikacja pomiędzy dwoma armjami zupełnie jest zapewniona. Spodziewają się bitwy pod Florisdorfem lub na Marchsfeldzie.

Główna kwatera wczoraj przeniesiona została do Nicolsburga koło Lundunberga.

Frankfurt, 19-go lipca. Miasto Frankfurt wczoraj zapłaciło 6 milionów zł. reń. na koszt utrzymania armji prusko-meńskiej.

Z widowni wojny.

* Berlin, 18 lipca. Staats Anz. pisze: „Oświadczaliśmy już w naszym numerze z 12-go b. m., z mocy danego nam upoważnienia, że istniejące pomiędzy Prusami i Włochami zobowiązania oparte na traktacie, czynią niemożliwym zawarcie z Austrią zawieszenia broni lub pokoju bez wzajemnego porozumienia się obu państw. Artykuł 3-ci traktatu, dotyczący tego punktu, opiewa: Od tej chwili (t. j. od chwili wypowiedzenia wojny), wojna będzie prowadzona przez ich królewskie moście (królów pruskiego i włoskiego) wszelkimi siłami, jakie Opatrzność oddała do ich rozporządzenia, i ani Prusy, ani Włochy nie zawrą ani pokoju, ani zawieszenia broni bez wzajemnej na to zgody.”

* Kwatera główna Brünn, 16 lipca. Wczoraj po południu, piąta dywizja wyruszyła także ztąd w kierunku Lundunberga. Dziś z rana, jazda głównego odwachu poszła w tymże kierunku. Nie wiadomo jeszcze, czy kwatera główna króla przeniesiona zostanie dziś, czy też dopiero jutro dalej na południowachód. (N. Preus. Z.)

* Konitz (na zachód od Ołomuńca), 15 lipca. Brygada Malotki'ego z 1-go korpusu armji pruskiej, stoczyła dziś z rana pod Tobitschau (na południe od Ołomuńca, na zachód od Przerowa) świetną walkę. Silna pozycja austriacka, broniona przez brygadę Rothkircha, została zdobyta szturmem, przyczem prusacy odparli austriaków do Ołomuńca. Pułk kirysjerów N. 5 zdobył 16 dział austriackich, a pułk kirysjerów N. 5, dwa działa. Wojska pruskie biły się walecznie, będąc prowadzone ogólnie i energicznie. (Tamże.)

* Wiedeń, 16 lipca. Gdyby cesarz opuścił Wiedeń, udałby się on do Pesztu, a za nim wyjechałby tamże wszyscy ambasadorowie. Urzędnicy wiedeńscy otrzymali zgóry trzymiesięczną płacę. (La Fr.)

* Wiedeń, 17 lipca. Wszystkie siły austriackie są skoncentrowane w Florisdorfe, obozie oszańcowanym broniącym Wiednia. Armja południowa, która niedawno tam przybyła, jest pełna zapasów. (Tamże.)

* Berlin, 16 lipca. Komunikacje telegraficzne z miastami zdobytymi są bardzo utrudnione. Austriacy, cofając się, poprzeczali wszędzie druty telegrafów. Depesze telegraficzne przychodzą bardzo późno na miejsce swego przeznaczenia. W Berlinie i w całym Prusach uzbrojenia nie ustają i siły armji są zwiększane. Nowi rekruci przybywają codziennie do koszar lub są posyłani do armji niezwłocznie po wymuszaniu ich. Organizuje się nowy korpus armji, który nazwany będzie dziewiątym korpusem, jakkolwiek jest w rzeczywistości jedynastym korpusem, gdyż całe dwa korpusy zostały uformowane z rezerw i otrzymały nazwę pierwszego i drugiego korpusu rezerwowego. W Poznańskim i w niektórych powiatach Prus wschodnich wykryto pomiędzy polskimi tych prowincji mieszkańcami niejaki ruch na korzyść Austrii. Pomiedzy innymi zbierają tam składki pieniężne dla niesienia pomocy rannym austriakom. (Tamże.)

* Wiedeń, 15 lipca. Militärzeitung zapewnia, że za kilka dni nowa armja austriacka, licząca 400,000 ludzi, stawiać będzie czoło prusakom pomiędzy Wiedniem a Ołomuńcem. Pod dowództwem naczelnem arcyksięcia Alberta mają znajdować się następujący dowódcy korpusów: Gondrecourt, Thun, arcyksiążę Ernest, Zaiczek, Rodich, Ramming, Mollinari, Weber, Hartung i Gablenz; jazdą dowodzą generałowie: Edelsheim, Taxis, Pulz, Schleswig i Condenhove; szefowi sztabu głównego dodany został pułkownik Pürker; kancelarją działań wojennych kieruje generał-major Baumgarten. Na linii Tabor wstrzymany został wszelki ruch, tak iż ani fiakry, ani żadne wozy nie mogą udawać się do Florisdorfu jeżeli nie wiozą tam liwerrunków dla wojsk. Most na Dunaju pod Krems został wysadzony w powietrze. Przywieziono tu dotąd 250 oficerów i 10,000 żołnierzy rannych z armji północnej. (Nordd. A. Z.)

* Berlin, 18 lipca. Wojna którą pruscy prowadzą przeciw niemieckim sprzymierzeńcom Austrii, przybiera na teraz większe jeszcze rozmiary, gdyż nie tylko uorganizowane w Prusach czwarte bataljony wyruszają w pole, lecz także wojska sprzymierzonych z Prusami państw Meklenburga, Oldenburga, miast

hanzeatyckich i t. d., wymaszerowały już dla wzięcia udziału w działaniach wojennych. Wielki książę meklenburg-szweryński objął dowództwo nad nowym korpusem pruskim, wystawionym w Saksonji. Dalsze posuwanie się prusaków ma być skierowane głównie przeciw Bawarii, będącej punktem środkowym przedsięwzięć południowo-niemieckich przeciw Prusom. (Prov. Corr.)

* Z Włoch nie ma na teraz ważnych wiadomości o działaniach wojennych. Telegram z Florencji donosi, że austriacy nie zamierzają bronić się na linii Piave, lecz że cofnęli się już za Livenza. Ponieważ nie może być ich zamiarem korzystać z tej małej rzeczki jako z linii obronnej, przeto powinniśmy otrzymać niezadługo wiadomości o dalszym cofaniu się austriaków, może aż do Isonzo. Jedyne w Tyrolu południowym wojska austriackie stawiają silny opór wkroczeniu włochów. Telegram wiedeński donosi o bitwie pod Condino i zapewnia, że austriacy zwyciężyli. Lecz ponieważ ochotnicy garibaldijscy doszli już w Tyrolu południowym za Storo, przeto okazuje się, że garibaldzcy, na każdy krok w tył, posuwają się przynajmniej o dwa kroki naprzód. (Nordd. A. Z.)

* Dowodzący wojskami w Tyrolu donosi do Wiednia pod dniem 17-m b. m.: Wczoraj (16-go) zaszła pod Condino (nad rzeką Chiese, na północ od jeziora Idro) bitwa z silnym oddziałem ochotników włoskich, dowodzonych przez Nicotere. Ochotnicy zostali odparci z dość znacznymi stratami. Stracili oni dwóch dowódców bataljonów i 100 żołnierzy wziętych do niewoli. (N. Ireus. Z.)

* Florencja, 17 lipca. Król przyjmował dziś z rana deputację miasta Radwy. Austriacy cofnęli się za Livenzę; sposobą się oni do obrony przejścia z Wenejańskiego do Tyrolu południowego i burzą w dalszym ciągu mosty. W okolicach Villafranca (od strony Werony) i Marmirolo (od strony Mantui), ukazują się często patroly austriackie. (Tamże.)

* Monachjum, 16 lipca. (Buletyn urzędowy) W bitwie stoczonej z prusakami pod Kissingen i Hamelsburg, poległo 1,400 prusaków. Z powodu tych strat, prusacy nie przyjęli bitwy, którą bawarcyzcy chcieli z nimi stoczyć pod Schweinfurtem, i opuścili Kissingen, zajęli stanowisko pod Koburgiem i mają posunąć się na Meiningen. Nie ma żadnych wiadomości z 8-go korpusu armji związkowej. (Krak. Ztg.)

* Wiedeń, 15 lipca. Przyszły mój list pisany będzie zapewne przy huku dział; armja pruska przejdzie w dwudziestu czterech godzinach Dunaj. Zdaje się, że plan strategiczny prusaków jest następujący: jeden korpus maszerujący obecnie przez Budweis uda się wprost do Kremsu, w której to okolicy koryto Dunaju nadzwyczaj jest sprzyjające do przerzucenia przez niego jednego lub kilku mostów. W Krems egzystuje most drewniany, który jest podminowany, a który przez nieostrożność jednego palacza cygar zaledwie wczoraj nie został wysadzony w powietrze. Obecnie zakazano urzędownie palić na mostach. Po przejściu Dunaju w Krems prusacy zastaną Wiedeń zupełnie odsonięty od strony zachodniej. Równocześnie korpusy pruskie z Znaima, Brna i Lundunberga posuną się naprzód: korpus z Znaima w prawo na Stockerau, gdzie znajduje się główna stacja; korpus zaś z Lundunberga po przejściu małej rzeki Marsch, która oddziela Austrię od Węgier, uda się na Preszburg. Miasto to, dawna stolica Węgier, gdzie Napoleon zawarł pokój w 1805 r., mało jest bronione. Ze wszystkiego można wnosić, że do walnej bitwy przyjdzie na Marschfeld (*), albo też pod murami Preszburga. Jeśli plan ten się uda, prusacy weszliby od razu do Wiednia od wschodu, północy i zachodu. Komunikacje z Pesztem zostaną przecięte. Pomimo takiej przyszłości, mieszkańcy Wiednia pozostają spokojnymi, i na twarzach ich nie widać żadnej oznaki strachu panicznego. Cesarz pracuje z arcyksięciem Albertem i z baronem Gablenzem. Na całej linii rozpoczęły się na nowo utarczki tak samo jak przed bitwą z d. 3 lipca. Wczoraj w Eisznowicach, małym zamku, położonym niedaleko od Austerlitz, połowa brygady ciężkiej kawalerji, stojącej w bliskości dawnego opactwa Karmelitów, zaatakowana została przez pułk dragonów gwardji pruskiej. Generał hr. Sołtyk widząc nadeciągających prusaków, rozkazał sformować kolumnę w pół szwadrony, a ułanom Walmodena wysunąć się naprzód. Ułani ci Walmodena są to powiększonej części galicjanie. Dzielni to są ludzie, i prawdziwie godną uwagi jest umiejętność ich obchodzenia się z lancą. W jednej chwili dragoni pruscy uderzyli w galopie i z podnie-

* Miejsce to odznacza się niezmierną równiną, na której przed dwoma blisko wiekami stoczona została bitwa pomiędzy Węgrami a Czechnami.

sionami w górę pałaszami na ułanów. W tem strasliwym starciu ani jeden człowiek, ani jeden koń nie zginął. Kilku dragonów nadzianych na lance padło na miejscu. Prusacy oddalili się, ażeby znowu powrócić do ataku, a przy cofnięciu się pozostawili w rękę austriaków zabitych, rannych i dość znaczną liczbę koni. Strata austriaków wynosi czterech oficerów rannych, pomiędzy którymi znajduje się porucznik hr. Metternich i dwudziestu ośmiu kawalerzystów niezdatnych do boju. (La Patr.)

* Fremdbl. pisze: W kołach wojskowych są tego zdania, że prusacy prawdopodobnie operować będą nad przejściem Dunaju nie w niższej ani też w wyższej Austrii, ale nieco dalej ku południowi, biorąc za podstawę swoich działań część Węgier. Projekt ten ma stać w związku z planem skombinowanym pomiędzy Włochami i Prusami, według którego, jak już zresztą wydany został rozkaz z Florencji, Cialdini odstąpić ma od oblegania twierdz weneckich i udać się ku wschodowi. Generał Govone podczas drugiego swojego pobytu w Berlinie zakomunikował już ze wszystkimi szczegółami gabinetowi wojennemu króla pruskiego plan ten, wymagający połączenia się armji włoskiej z pruską, nad którym sam generał pracował kilka tygodni. (La Patr.)

* Donoszą, że generał Cialdini wydał w Rovigo proklamację, w której powiedziano, że stosownie do potrzeby działań wojennych, ustanawiać się będzie w prowincjach zajmowanych w imieniu króla włoskiego rząd narodowy. Dzienniki florenckie ogłosiły już listę członków tej administracji; ale gazeta turyńska donosi, że wiadomości te są przedczesne. Pewną jednak zdaje się być rzeczą, że margrabia Pepoli sprawować będzie ważne funkcje komisarza królewsko-włoskiego w prowincjach weneckich. (La Patr.)

Darmstadt, 15 lipca. Prusacy znajdują się z tej strony Menu w bliskości Stockstandt, mając przed sobą 8 korpus armji związkowej. Na jutro spodziewają się bitwy. Wojska opuściły Darmstadt. Wszystkie kasy skarbowe przewiezione zostały gdzieindziej. Wiele rodzin wyjechało. (La Patr.)

* (Wyrażenia uczuć wiernopoddanych, z powodu zamachu na życie Najjaśniejszego Pana.) Siew. Poc. zamieszcza następujące najpoddanniejże adresa:

Od mieszkańców wszystkich stanów m. Irkucka, od obywateli m. Spasska w gub. tambowskiej i od urzędników m. Wołkowyska z powiatem.

Rus. Inw. zaś podaje następujący najpoddanniejczy adres mieszkańców m. Taszkientu:

„Białemu Carowi oby Najwyższy pomnożył łaski swą dla niego. Perle monarchów chrześcijańskich i królowi wszystkich królów wyznających wiarę Jezusa, mądrymu prawodawcy, zdobywcy narodów i państw, źródłu spokojności i pomyślności, kopalni łask i przychylności i największemu z cesarzów.

My poddani najpobożniejszego i najsamowładniejszego Wielkiego Monarchy Cesarza Wszzech Rosji i obwodu Turkiestańskiego, podobnego do Aleksandra Wielkiego, Aleksandra Mikołajewicza, wykonawcy, z czystej duszy i szczerego serca, mądrych jego rozkazów i zamiarów, obywatele m. Taszkientu i okolic, ośmielamy się przedstawić Waszej Cesarzkiej Mości, że i do nas doszła pogłoska, że jakiś obłąkany nieprzyjaciel, ze złemi zamiarami bezprawca, powziął złe zamiary przeciwko palmie państwa i Twej pomyślności, lecz, że Najwyższy Bóg, dla szczęścia narodów Waszej Cesarzkiej Mości przezeń powierzonych, ocalił Osobę Twoją od zdrażliwych i złośliwych podstępów wspomnianego niegodziwca, i z jego przeznaczenia złoczyńca dostał się w ręce sprawiedliwości, nie zdoławszy sprawić Ci najmniejszej krzywdy. Z tego powodu my wszyscy, bogaci i biedni, uczeni i nieuczeni, sieroty i cudzoziemcy, za przykładem innych poddanych wielkiego państwa Twego, spieszmy wynurzyć Waszej Cesarzkiej Mości nasze zadowolenie bez granic z powodu ocalenia życia Twego, o przedłużeniu którego w długie lata, dla ogólnej korzyści, ciągle zasylamy modły nasze do Najwyższego. Modlitwy nasze są bez końca, ponieważ, dzięki Twej wysokiej opiece, osiągamy zupełną szczęśliwość: rolnik spokojny jest na swej niwie, kupiec — w drodze i handlarz — na targu, wcale nie obawiając się pod dobroczynną osłoną Waszej Cesarzkiej Mości, ani zewnętrznego, ani wewnętrznego wroga.

Pisał i podpisał mułła Abdusattar-Mutawelli-mułła-Jaraszew.

Następuje 67 pieczęci !).

!) Mułła Jaraszew, który podpisał ten adres, założył meczet na pamiątkę szczęśliwego dnia ocalenia Najjaśniejszego Pana.

niemi, przyczem każdy z nich wziął po trzy ruble, a siódmego rubla dali służącemu we dworze chłopcu, Kuchowi, który przypadkiem widział jak schodzili ze swą ofiarą do piwnicy. Oprócz tego Wilkowski zdjął z trupa i zabrał sobie buty, a Kaliński palto.

Potem zamknawszy drzwi na klucz, zabójcy porządnie pohlali za powodzenie spełnionego przez nich czynu i już prawie o świcie rozeszli się spać. Następnego dnia Wilkowski, Kaliński, Kuch i jakiś przypadkowo przechodzący powstaniec, zawiązawszy w półno trupa zabitego człowieka, zakopali go w dole wykopanym w wozowni.

Zdarzyło nam się widzieć, wszystkie trzy sztylety użyte do tego morderstwa. Koniec jednego z nich, niewielkiego, zrobionego z dosyć kiepskiego żelaza, a którym według zeznania Kalińskiego, zadany był pierwszy cios, cały zwinął się w trąbkę. Z tego można wnosić, jak silny był cios. (d. c. n.)

Rozmaitości.

(Wynalazek). Niejaki Snajder, w Baltimore, wynalazł statek wodny szczególnej konstrukcji, który, podług twierdzenia jego, spowodzi zmianę dotychczasowego sposobu żeglowania. Statek ten ma kształt cylindru, obracającego się na nieruchomej osi, na której umieszczone są platformy, z potrzebnymi przyrządzeniami dla ładowania towarów, pomieszczenia pasażerów i maszyny. Odbyte w małych rozmiarach próby przekonaly, że nowo wynaleziony statek, za pomocą prostego mechanizmu, poruszanego rekoma, może przepływać sześć mil na godzinę. Wynalazca mniema, że przy zastosowaniu do jego statku siły pary, szybkość biegu onego wynosić będzie od czterdziestu do pięćdziesięciu mil na godzinę. Model tego dziwnego wynalazku wystawiony został w Baltimore, gdzie podług tegoż buduje się teraz okręt na trzysta bezek objętości, który ma być spuszczonej na wodę w pierwszych dniach lipca.

Przewodnik Warszawski.

(Widok Zamku). Pp. Kloch i Dutkiewicz sfotografowali, na największą jak można skalę, wspaniały widok zamku od strony Wisły; jeden egzemplarz tej pięknej fotografii JW. Hrabia Berg Namiestnik Królestwa łaskawie przyjął raczył.

(Album z zakładu p. Fajansa). Wszyscy urzędnicy komisji rządowej przychodów i skarbu w liczbie 213, fotografowali się w zakładzie p. Fajansa; pod każdym popiersiem, umieszczone jest nazwisko. Wspaniałe album pamiątkowe, w introligatorni tegoż zakładu zrobione, 21 plansz obejmujące, onegdaj p. Koszelewowi b. dyrektorowi, głównemu prezydującemu w rzeczonyj komisji, ofiarowane zostało.

(Sklad rycin p. Schmidta). P. Schmidt w swoim magazynie rycin w bramie przy ulicy Senatorskiej, świeżo otrzymane fotografie naczelnych wodzów i główniejszych jenerałów obu niemieckich wojujących armij, wywiesił w miejscu widocznym, obok dokładnych map teatru wojny; publiczność z zajęciem się przypatruje zwycięzcom i zwyciężonym.

* Przyjechał do Warszawy jenerał-major Staden z twierdzy Brześcia Litewskiego: — wyjechał rzeczywisty radca stanu Matwiejew do Berlina.

W dniu wczorajszym przyjechało koleją żelazną warsz. wiedz. i warsz.-bydg. osób 559, wyjechało osób 486; — koleją żel. petersb.-warsz. przyjechało osób 130, wyjechało osób 194; — statkami parowemi przyjechało osób — wyjechało —.

* Listy niewłaściwie do skrzynek pocztowych wrzucione w dniu 19 lipca 1866 roku a mianowicie pod adresem: Moszek Landau bez oznaczenia dokładnego miejsca, Aron Stierner w Bełżywie, Piotr Izimpu w Czygierynie Kijewskiej gub., Rabin bez oznaczenia miejsca, Antoni Kwiatkowski w Poniewierzu, Lajzer Basz w Brzesciu-litewskim.

* W dniu 19 lipca 1866 roku, urodziło się w Warszawie: Chrześcjan: płci męskiej 7, żeńskiej 5; Starozakonnych męskiej 8, żeńskiej 1, razem 21; zaślubieni Chrześcjanie: Rokicki Teofil fel., z Kępińską Józefą; Zambrzycki Aleksander dym. żołn., z Górską Magdaleną służ.; Starozakonni: Worman Izrael wyrobn., z Rozen Dyną; zmarli Chrześcjanie: Rozmanith Florjan lat 48 kup.; Andrychewicz Eleonora lat 59 emer.; Lange Marjanna lat 28 żona kow.; Kokoszka Rozalja lat 20; Sierszkiwicz Jan lat 56 mal.; Czyżewska Zofia lat 65 żebr.; Piotrusiewicz Józef lat 45 stol.; Gaworek Antoni lat 50 wyrobn.; mężczyzna z nazw. niew. lat 60; Kreibich Stanisław lat 7 syn oficjal.; Lau Joanna lat 2 cór. stol.; Aramimow Józefa rok 1 cór. żołn.; Sujka Anna rok 1 cór. służ.; Bytner Józef rok 1 syn wyrobn.; Gurala Marja lat 2 cór. służ.; Stoczewska Apolonja rok 1 i pół cór. kow.; Minde Marja rok 1 cór. inżyn.; Matuszewski Feliks rok 1 i pół syn bruk.; Kowalska Karolina lat 2 i pół cór. szew.; Leoński Paweł mies. 1, Andrzejak Władysław mies. 1, Ważnikowski Antoni mies. 1, Rychter Fryderyk mies. 1, Kamierski Bronisław mies. 8 wychowawca dzieci. Jezus; Felisiewicz Wacław mies. 10 syn art. dram.; Süsser Emilia mies. 8 cór. wyrobn.; Goller Julian mies. 4 syn kow.; Eisert Emilia dni 14 cór. piek.; Kotowski Jan dni 10 syn urzęd.; Kucharski Jan dni 21 syn służ.; Sko-

tnicka Emilia dzień 1 cór. służ.; Chatkowski Julian dni 17 syn furm.; Czaszyński Władysław dni 2 syn wyrobn.; dwoje dzieci płci żeńsk. niez. urodz.; Starozakonni: Klein Herz lat 5; Buk Chaim-Wolf lat 4 syn wyrobn.; Besztynt Emanuel rok 1; Frenkiel Tauba mies. 6; Klocmaubezim. dni 8; Kłopotter bezim. dzień 1.

Kalendarz.

W sobotę, 21 lipca. — św. Praksedy pan. i Daniela pror. — Słońce wsch. o godz. 4 mia. 5; zach. o godz. 8 min. 6.

W niedziele, 22 lipca, — św. Marji Magdaleny w Jeruzalem. — Słońce wsch. o godz. 4 min. 6; zach. o godz. 8 min. 5.

Widowiska.

Warszawa, dnia 8 (20) Lipca.

WIELKI TEATR. — Jutro, Dramat Montjoye. (Zacznie się o godz. 8-ej). — Wczoraj, dawano Opery komiczne: Dzwonek; Pensjonarki, było osób 500

TEATR ROZMAITOCI. — Dziś, Nie mam czasu; Ciekawość; Deszcz i pogoda. (Zacznie się o godzinie 8-ej).

SALA RESURSY OBYWATELSKIEJ. — Jutro, Wielkie Przedstawienie Astronomji, Fizyki i Agioskopji, (druga serja), w trzech częściach, przez profesora fizyki P. Amberga. Wielkie fizyczno-optyczne przedstawienie biegu planet około słońca; odmiany księżyca, zaćmienie słońca i księżyca, drogi komet i t. d. według systemu Tycho-de-Brahe, Galileusza, Kopernika, Kepplera, przy czytaniu w języku polskim, krótkiego popularnego objaśnienia. — Obrazy z ostatniej wojny szlezwicko-holsztyńskiej i fotograficzne grupy marmurowe, figury komiczne i chińskie chromatropy. — Początek o godz. 8-ej. — Cena miejsc o połowę zniżona a mianowicie: krzesła w pierwszych dwóch rzędach kop. 50; pierwsze miejsce kop. 25; drugie miejsce kop. 15.

DOLINA SZWAJCARSKA. — Dziś i codziennie, Wielki Koncert B. Bilsego. — We środy i soboty Symfonje.

Jutro. — I. Uwertura uroczystaa, Hugo Ulricha; Polonez królewski, Bilsego; Divertissement na trąbce, Suppego; Die Fürstensteiner, walc Bilsego; Uwertura do tragedji Egmont, Bethovena. — II. Suite E-moll N. 2 Lachnera: a) Introdukcja i fuga, b) Andante, c) Menuetto, d) Intermezzo, e) Giga. — III. Uwertura ze Snu letniej nocy, Mendelsohna Bartholdy; „Pówtanie Warszawy” polka, Bilsego; Marsz żałobny Chopina; Bravour galop Schulhoffa. — (Zacznie się o godz. 6 i pół; — cena wejścia kop. 30).

RAPPO-TEATR. — Jutro, Wielkie Przedstawienie. Po raz trzeci: Hrabia Alzaga, czyli zjawienie się duchów w ruinach klasztoru de Kastro. Romantyczno-czarodziejska pantomina w 2-ch aktach. — Muzyka p. Conradia. — Przedtem galerja żywych obrazów i produkcji gimnastycznych. — Początek o godzinie 7 1/2. — Otwarcie kasy o godzinie 6-ej.

OGRÓD w ALEI BELWEDERSKIEJ N-er 1673 (wprost domu Pusłowskich). — Jutro i codziennie, Tre-sowane lwy (p. Kreutzberg i panna Augusta), magja chińska i rzucanie sztyletami. (Zaczyna się o godz. 7 1/2.)

AZTEKI w hotelu Europejskim; codziennie od godz. 11-ej rano do 6-ej wieczorem. — Cena biletu kop. 50.

ELDORADO. — Przedstawienie Spiewaków paryzkich. — Zacznie się o godz. 7 1/2. — Cena wejścia kop. 20.

ORPHEUM (ulica Miodowa w domu Lessera). — Codziennie, sztuki magiczne i zjawienie się duchów w ruinach klasztoru de Castro. — Miejsce numerowane kop. 30; — wejście do ogrodu kop. 20. — Zacznie się o godzinie 7-ej.

Cen targowe

dnia 7 (19) lipca 1866 r.

Table with 2 columns: RODZAJ PRODUKTÓW and Korzec od — do. Includes rows for Pszenica, Żyto, Jęczmień, Owies, Groch polny, Kartofle, Pułsiana, and Pułsłomy.

Wszystkie ceny w koronach. — Pszenicy 200; Żyta 45; Jęczmienia —; Owsa 400 korcy.

Wiadro okowity od rs. 3 k. 21 1/2 do rs. 3 k. 36 1/2. Garniec „ od rsr. 1 kop. 5 do rsr. 1 kop. 10. Wymierzono w Urzędzie Konsum. wiader 1473.

Obserwatorium Meteorologiczne.

Table with 2 columns: Barometr w milimetrach, Termometr Reaum., Stan nieba. Includes date 7 (19) lipca and weather details.

Największe ciepło + 18.0 R. Najmniejsze ciepło + 10.2 R. Z rana d. 8 (20) lipca + 11.05 R. ciepła.

Wysokość wody na Wiśle stóp 1 cali 10.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ

dnia 8 (20) Lipca 1866 r.

Table with columns for MONETY, PAPIERY, and WEXLE. Lists various currencies and bonds with their respective values and prices.

* Wartość kuponu bież. od Listów Zastawnych rs. — k. 31 1/2. * „ „ do Listów Likwidacyjnych rs. — k. 53 3/5.

KURSA TELEGRAFICZNE

Agentury Rudolfa Okret.

z Berlina d. 7 (19) Lipca 1866 r.

Table with columns for BERLINA, PARYŻA, and LONDYNU. Lists telegraphic exchange rates for various locations and instruments.

